

**Latvijas Nacionālās bibliotēkas sagatavotie
priekšlikumi nozares prioritātēm 2021. – 2027.gadā
Literatūras un grāmatniecības padomei**

1. Pasludināt 2025.gadu par Grāmatu un bibliotēku gadu Latvijā (“Pasaules grāmatu galvaspilsēta”) un visu sešgades ciklu balstīt ap saistītām norisēm: pirmā zināmā grāmata latviešu valodā ir 1525. gadā Vācijā iespiestā mise Rīgas latviešu luterāņu draudzes vajadzībām. No šīs grāmatas tirāžas, kuru aizturēja katoliskās Lībekas rāte, neviens eksemplārs līdz mūsdienām nav atrasts.
2. Literatūras izplatības un valsts finansētu lasīšanas veicināšanas programmu pieejamības nodrošināšana Latvijā un latviešu diasporas centros.
3. Kopdarbība ar izdevējiem publicētā kultūras mantojuma, t.sk. digitālā apzināšanā, apstrādē, saglabāšanā (latviešu valoda digitālajā laikmetā, Latvijas izdevējdarbības pētniecība, pētnieciskās bibliogrāfijas, produkcijas datnes OE likumā u.c. Atsauces uz piedāvātās kultūrpolitikas mērķiem un uzdevumiem: dokumentā minētais uzdevums “Kultūras pieejamība” paredz, ka mērķis ir nodrošināt augstvērtīgu un sabiedrības vajadzībām atbilstošu kultūras pakalpojumu pieejamību visiem Latvijas iedzīvotājiem un valstspiederīgajiem. Turklāt, domājot par auditoriju attīstību un fiziskās pieejamības aspektiem.

Gadadienas, kuru atzīmēšana jāapsver:

- 2025.gadā aprit 90 gadu M. Goppera apgādam “Zelta ābele”, un LNB priekšrocība ir tā, ka mūsu krājumā ir gan Otrā pasaules kara laikā publicēšanai sagatavoto manuskriptu kolekcija, gan apgāda Stokholmas perioda dokumentācija un būs pagājuši jau padsmīt gadi kopš iepriekšējās šim apgādam veltītās izstādes LNB (Kr. Barona 14).
- 2025.gadā aprit 250 gadi kopš dibināts Rīgas licejs. Karaliskā liceja grāmatas ir ļoti būtiska mūsu vēsturiskā krājuma daļa.
- 2024. gadā ir Jāņa Krēsliņa sr. Simtgade, kurš mazāk jāizceļ kā literāts vai kultūras (arī grāmatniecības un bibliotēku) vēsturnieks, bet trimdā izcilākās privātās bibliotēkas (kurai ir jānonāk LNB) īpašnieks un ilggadējs Ņujorkas Publiskās bibliotēkas darbinieks.
- 2024.gadā ir Latvijas Akadēmiskās bibliotēkas (LU AB) 500. Šobrīd nekas konkrēts par AB jubilejas atzīmēšanu vēl nav nolemts.
- 2025.gadā G.Birkerta simtgade.
- 2025.gadā Kr.Valdemāra 200-gade (pirmās “tautas” publiskās bibliotēkas dibinātājs Ēdolē).

Definēt galvenos jautājumus (uzdevumus), kas nozarē jāatrisina līdz 2027.gadam, lai mērķis tiktu sasniegts	Definēt galvenos pasākumus, ar kuriem šie jautājumi varētu tikt risināti, ja iespējams – aptuveno finansējumu pasākuma īstenošanai un tā avotu	Definēt rezultatīvos rādītājus, kas demonstrē, ka panākts progress mērķa sasniegšanā
Veicināta literatūras un grāmatniecības nozares	Latvijas dalība Frankfurtes grāmatu gadatirgū īpašā viesā	Nodrošināta Latvijas dalība Frankfurtes grāmatu gadatirgū. Varētu būt izstāde (virtuāla?) par

dalībnieku savstarpēja sadarbība un sapratne	statusā (būt centrālā paviljona vidū) 2025.gadā	reformācijas ietekmi uz grāmatniecības latviešu – vācu mijiedarbību un tradīcijām Latvijā
Pilnveidota zināšanu bāze grāmatniecības un bibliotēku vēstures jautājumos	Grāmatai latviešu valodā 500 gadei veltīti pasākumi (2-25) Birkerta 100 veltīti pasākumi (2025) Krišjāna Valdemāra 200 veltīti pasākumi (2025) Zelta ābelei 90	Starptautisku konferenču sērija ar tām sekojošiem rakstu krājumiem (2021, 2023, 2025) LNB pastāvīgās ekspozīcijas “Grāmata Latvijā” atjaunošana un/vai papildināšana (2025) Vispāraptveroša izdevuma sagatavošana par latviešu grāmatas attīstību un latviešu grāmatniecības vēstures īso kursu vienā vai vairākās svešvalodās. Apkopojošu publikāciju par Latvijas grāmatniecību pēc valstiskuma atjaunošanas
Valsts finansēta daudzpakāpju lasīšanas veicināšanas programma visām vecuma grupām	Bērnu, jauniešu un vecāku žūrija, Grāmatu starts, Nacionālā skaļās lasīšanas sacensība	Lasītprasmes rādītāju ievērojama uzlabošanās. Valsts atbalstīta literatūras pieejamības nodrošināšana. Veiksmīga sabiedrības integrācijas atbalsta pasākumu sasaiste ar lasīšanas veicināšanu visā Latvijā un visos latviešu diasporas centros pasaulē.
Definēta obligātu elektronisko produkcijas datņu iesniegšana LNB un to pieejamības nodrošināšanu bibliotēkas lasītājiem Nodrošināta pēc iespējas pilnīgāka nacionālā digitāli radītā kultūras mantojuma veidošana	Jauns Obligāto eksemplāru likums	LNB saņem produkcijas datnes visiem Latvijā izdotajiem izdevumiem. Pilnīgs nacionālo digitāli radīto publikāciju krājums
Pētnieciskās bibliogrāfijas attīstīšana Sistemātiska Latvijas izdevējdarbības pētniecība	Tematisko bibliogrāfiju sagatavošana, t.sk. Latvijas citvalodu seniespiedumu kopkataloga turpinājuma, diskogrāfijas. Pētījumos balstītu publikāciju sagatavošana par izdevējdarbību Latvijā	Sagatavotas un izdotas publikācijas – Latvijas citvalodu seniespiedumu kopkataloga II daļa, Latvijas diskogrāfija. Publikācijas, t.sk. par atjaunotās neatkarības periodu, ietvertas

		starptautiskos zinātniskajos izdevumos
--	--	--

IEROSINĀJUMI VISPĀRĒJIEM PAPILDINĀJUMIEM KULTŪRPOLITIKAS 2021.-2027.GADAM DOKUMENTĀ:

1. Darbības virzienu "Kultūras pieejamība - nodrošināt augstvērtīgu un sabiedrības vajadzībām atbilstošu kultūras pakalpojumu pieejamību visiem Latvijas iedzīvotājiem un valstspiederīgajiem" papildināt ar atsauci uz zināšanu pilnveidi par Latvijas kultūras un intelektuālo mantojumu. No šī darbības virziena izrietošā uzdevuma formulējums varētu būt – Zināšanu pilnveide par Latvijas kultūras un intelektuālo mantojumu Latvijas kultūras institūcijās.
2. Darbības virzienu "Sabiedrības līdzdalība - nodrošināt visiem Latvijas iedzīvotājiem un valstspiederīgajiem iespējas iesaistīties kultūras procesos un attīstīt radošumu" papildināt ar atsauci uz pieejamību Latvijas Nacionālās bibliotēkas digitālajai bibliotēkai un citiem digitālajiem resursiem, kā arī sabiedrības iesaisti to veidošanā – šis tiešā veidā nodrošinātu visiem Latvijas iedzīvotājiem un valstspiederīgajiem iespējas iesaistīties kultūras procesos un attīstīt radošumu. Šobrīd ir minēti tikai Dziesmu un deju svētki un nemateriālais kultūras mantojums, kā arī Literatūras izplatības un lasīšanas veicināšanas programmu pieejamības nodrošināšana Latvijā un latviešu diasporas centros. No šī darbības virziena izrietošā uzdevuma formulējums varētu būt – Latvijas Nacionālās digitālās bibliotēkas u.c. digitālo resursu attīstība un pieejamība